

Evaluatie van de Pedagogische Begeleidingsdienst en Permanente Ondersteuningscel van Provinciaal Onderwijs Vlaanderen

Commissie onder voorzitterschap van Mevr. M. Scheys

30-6-2026

5. Conclusies

De PBD en de POC van POV vertrekken van een gezamenlijk begeleidingsplan. Ze integreren de decretale opdrachten in negen pijlers (zes voor de PBD en drie voor de POC) die hun werking schragen en gericht zijn op het maximaliseren van de impact. Hun aanpak en de inhoud van de ondersteuning zijn geïnspireerd door evidence-informed kaders. De innovatieve werking met VIV's (Verbinding in Verandering) kan bijdragen aan de afstemming van de ondersteuning op de context en de concrete noden van scholen en het verankeren in de praktijk. De klemtoon op leiderschap en de gedeelde verantwoordelijkheid van de PBD en de beleids- en leerkrachtenteams voor de ondersteuning zorgen er verder voor dat de scholen het evident vinden zelf de vertaalslag naar de praktijk te maken. Ook de CLB's vinden dat dit tot hun verantwoordelijkheid behoort.

De directies en leerkrachten waarderen de frequente contacten met en de proactieve benadering van de scholen. De PBD en de POC bewaken de kwaliteit voor, tijdens en na de begeleiding en sturen gericht bij. De PBD zet verschillende methodieken en instrumenten in om de effecten van zijn interventies - de bijdrage van de PBD tot impact - na te gaan en betreft hier ook de scholen bij. De POC zet stappen in die richting. De kwaliteitsbewaking vraagt verdere uitbouw, onder meer via het ontwikkelen van een globale risicoanalyse en het in kaart brengen van duurzame effecten.

Sterktes

Evidence-informed begeleidingsplan en sterke datageletterdheid

De PBD en POC beschikken over een evidence-informed begeleidingsplan waarbij wetenschappelijke inzichten worden vertaald naar begeleiding, materialen en methodes. Het werken aan datageletterdheid in het kader van een krachtige leeromgeving is sterk.

Gerichtheid op de werkvloer

De PBD en POC tonen een sterke gerichtheid op de werkvloer door begeleiding af te stemmen op verschillende actoren binnen de school- en CLB-context, zoals directies, beleidsteams, CLB-medewerkers en leraren. Scholen en centra ervaren de begeleiders als toegankelijk, bereikbaar en betrokken.

Aansluiting bij noden en aanklappende werking

Er is een brede waardering en grote tevredenheid bij de scholen en CLB's voor de praktijkgerichte en contextgevoelige begeleiding die vertrekt vanuit concrete noden. De

PBD en POC vertrekken in hun begeleiding vanuit de al aanwezige sterktes en werkt in co-creatie, waarbij de school of het centrum aan het stuur zit. De PBD en POC slagen erin een nabije en aanklampende werking uit te bouwen.

Gedeelde verantwoordelijkheid en duurzame verankering

De PBD zet sterk in op leiderschap en gedeelde verantwoordelijkheid. De samenwerking met directies en schoolbesturen versterkt het eigenaarschap. De PBD combineert ondersteuning van de onderwijspraktijk met ondersteuning van het schoolbeleid, wat de impact op verschillende niveaus versterkt. De ontwikkeling en inzet van VIV's (Verbinding in Verandering) vormt een innovatieve en veelbelovende hefboom om expertise duurzaam in scholen te verankeren en eigenaarschap te versterken.

Professionalisering en partnerschappen

De organisatie investeert sterk in professionalisering, kennisdeling en teamwerking. De samenstelling van de teams sluit nauw aan bij de strategische prioriteiten van de organisatie en nieuwe begeleiders krijgen een grondige aanvangsbegeleiding. Er is een sterke cultuur van samenwerking, feedback en gezamenlijke expertiseontwikkeling. De PBD zet sterk in op samenwerking met netwerken en partnerschappen en geeft op die manier scholen toegang tot kwaliteitsvolle ondersteuning. De netoverschrijdende samenwerking tussen de POC's binnen de Internettensamenwerkingscel ISC zorgt voor visieontwikkeling, professionalisering, kennis- en expertisedeling en contacten met de verschillende beleidsdomeinen die een impact hebben op de werking van de CLB's.

Sterke investering in kwaliteitsbewaking, bereik en effectiviteit

De PBD en POC investeren sterk in kwaliteitsbewaking en in het in kaart brengen van bereik en effectiviteit. De organisatie werkt systematisch met behoefteanalyses, feedback, data en wetenschappelijke onderbouwing. Hij heeft indicatoren per werkjaar en een visie op de impact van zijn begeleiding met een opsplitsing naar schoolniveau, lerarenniveau en leerlingenniveau. De organisatie toont een duidelijke ambitie om de impact van interventies verder zichtbaar te maken.

Verbeterpunten en aanbevelingen

Zichtbaarheid inclusie en zorgcontinuüm

Hoewel inclusie en het zorgcontinuüm deel uitmaken van de beleidsprioriteiten, zijn deze thema's minder zichtbaar in het begeleidingsplan en interventies. De commissie adviseert om deze aspecten explicieter naar voren te laten komen zodat ze voor alle

scholen voldoende zichtbaar blijven. Daarnaast vraagt de ondersteuning van leersteuncentra om een meer actieve invulling van deze decretale opdracht, zeker in het licht van de evolutie naar een meer inclusieve onderwijscontext.

Versterken begeleiding praktijkgerichte opleidingen

Voor bepaalde praktijkgerichte opleidingen, vooral binnen de dubbele en arbeidsmarktfinaliteit, blijft het een uitdaging om voldoende expertise beschikbaar te hebben. Daarom adviseert de commissie de PBD om de samenwerking met beroepssectoren verder uit te bouwen en hen meer te betrekken bij expertiseontwikkeling, implementatie en nazorg in scholen.

Versterken van risicoanalyse en in kaart brengen van effecten op langere termijn

Risicoanalyse bevindt zich nog in een beginfase en verdient verdere uitwerking binnen de kwaliteitsbewaking. Het in kaart brengen van de effecten van begeleiding op lange termijn blijft een uitdaging voor alle PBD's en POC's. De commissie adviseert hier samen werk van te maken, ondersteund met wetenschappelijke expertise.

Expertise binnen de POC

Binnen de POC is de personeelscapaciteit een aandachtspunt, gezien de brede waaier aan expertisedomeinen die van CLB-begeleiding wordt verwacht.